

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Institvtionvm// Ad Vniversvm// Ivs Pontificivm, Sive//
Canonicvm, Libri Qvatvor**

Lancellotti, Giovanni Paolo

Basileae, 1566

xxiiij. Co[m]munia tam maiorum, quàm minoru[m] ordinu[m].

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61756](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61756)

DE IIS, QUI SVNT
in minoribus ordinibus
constituti,

TITVLVS XXIII.

Minores ordines sunt acolytatus, exorcistatus, lectoratus, et ostiariatus. h. d.

Vnt igitur in Ecclesia alij minores ordines, qui sine sacramentali vnctione, sola Episcopi benedictione, cum quadam valorum, vel indumentorum distributione, praestantur: vt sunt, Acolytus, Exorcista, Lector, Ostiarius. Acolytus est is, ad quem praeparatio luminum, & qui cereum (a quo nomen quoque ducit) deferre debet, qui que suggesta pro Eucharistia subdiaconis praeparat. Exorcista est is, qui exorcismos memoriter retinere debet, manusque super egergumenos, & catechumenos in exorcizando imponere. Lector autem is appellatur, qui lectiones debet pronunciare, & ea, quae Prophetarum vaticinatio sunt, populis praedicare. Ad Ostiarium pertinet clauis Ecclesiae, vt claudat & aperiat templum Dei, & omnia quae sunt intus extraque, custodiat, fideles recipiat, excommunicatos & infideles prouido iudicio repellat.

Psalmistatus est minor ordo, et potest conferri a solo presbytero. h. d.

Est & Psalmista, id est, Cantor, qui absque scientia Episcopi, presbytero solum iubente, officium suscipit cantandi: qui &

ipse, licet apud antiquos dubitatum fuerit, inter minores ordines coeptus est annumerari. f.

Constituti in maioribus ordinibus nullo pacto matrimonium contrahere possunt, sed constituti in minoribus possunt: sed si contrahant, priuantur beneficijs et dignitatibus Ecclesiasticis. h. d.

Horum autem & sacrorum valde dispar est conditio: siquidem illis ita est continentia imperata, vt nunquam ad matrimonium aspirare valeant: his autem, si ad superiores ordines perueni noluerint, matrimonium contrahere minime interdicitur: sed eo casu non solum ad sacros ordines, & Ecclesiasticas dignitates, & administrationes admittendi non sunt: sed etiam beneficijs, quaecumque forte habuerint, priuandi erunt: nam nec ea sine prauo exemplo possunt & graui scandalo retinere: & tales bona Ecclesiastica dilapidare solent. Hucusque singulariter tam de maioribus ordinibus, quam de minoribus breuiter tractatum fuit: exponamus nunc aliqua, quae tam maiorum ordinum, quam minorum, sunt communia.

COMMVNIA TAM MAIORUM, QUAM MINORUM
ORDINUM,

TITVLVS XXIIII.

Minores debent maioribus exhibere reuerentiam, maiores uero minoribus amorem & charitatem. h. d.

f glo. in uer.
Psalmista.
can. 1. 2. 1. di
stin. et can.
1. uer. ad
Psalmista.
25. dist.

g dist. 26. et
32. per totum.

h cap. 1. cap.
quod ad. et
cap. diuersis.
extra. de cleri. con
iuga.
i cap. cum de
coram. ext.
de cleri. con
iuga.

a can. 1. 9. ad
acolytum. di
stin. 25.

b d. can. 1. 6.
ad exorcistam.

c d. can. 1. 6.
ad lectorem.

d d. can. 1. 6.
ad ostiarium.

e can. Psalmi
sta. dist. 23.

IN primis admonendi sunt ij, qui minori sub ordine constituti sunt & officio, vt ijs, qui aut ordine præcellunt, aut officio, reuerentiam, & obedientiam^a exhibeant: nec per temeritatem alter alterius partes sibi vindicet. Maiores quoque meminerint, se maiores esse, non dominos: & ob id inferioribus non tanquam subditis dominantur, sed quasi clericos honorent, & diligant: & tales sint, qui non solum præsent, verum etiam profint.

^a can. à subdiacono. dist. 93. glos. 2. cap. ad aures. extra. de tēp. ordina.

Ordinatores debent instruere ordinandos in diuinis. h. d.

Item sub grauis vltionis comminatione ex ordinatione generalis consilij debent Episcopi promouendos in sacerdotes per se ipsos, vel alios idoneos viros super diuinis officijs, Ecclesiasticisq; sacramentis diligenter instruere, & informare.

^b cano. tales. dist. 23. *Santius enim (inquit) est paucos bonos, quam multos malos habere ministros quia. sē cæcus cæcum ducet, ambo in foueā dilabētur.*

Ordinationem præcedere debet diligens scrutinium. h. d.

^c ext. de scrutinio in ordi. facien. ^d can. 2. episcopi. dist. 24. ^e can. quando episcopus. dist. 24. **P**ræcedet autem ordinationem diligens scrutinium^c, nisi qui^d tam verbo fidei, quam rectæ conuersationis exemplo, Episcoporum vel populari testimonio probantur, ad ordines admittendi erunt. Ordinaturus^e itaque accipiat secum diuinæ legis peritos sacerdotes, &

in Ecclesiasticis sanctionibus exercitatos, qui ordinandorum genus, patriam, ætatem, locum vbi ordinati sunt, si literas callent, si instructi in lege Dei, & ante omnia diligenter inuestigent, si fidem Catholicam diligenter teneant.

Examen debet præcedere collationem beneficiorum. h. d.

Quod^f & in beneficiorum collationibus obseruandum erit: quoniam enim beneficijs Ecclesiasticis præficiendi fuerint, à suo prius archidiacono examinari debent, & per ipsum postmodum Episcopo præsentari.

^f cap. ad hæc nos. uers. et hoc idē. ex. de offi. archid.

Tam simoniacè ordinatus, quam ordinans, sunt puniendi. h. d.

Ipsi^g & verò quibus talis cura committitur, cauere debent, ne aut cuiusquā gratia, aut cuiuscunque muneris cupiditate illi^g eti, à vero deuiet, vt indignum, & minus idoneum, aut non examinatum ad sacros gradus suscipiendos Episcopo præsentent. Quod si aliter fecerint: & qui indignè accesserint, ab altari remouebitur, & qui donum Sancti Spiritus vèdere conati sunt, coram Deo iam cōdemnati, Ecclesiastica dignitate carebunt.

^g can. quando episcopus. dist. 24.

Quæ tempora in ordinationibus seruari debent. h. d.

Igitur^h per tres cōtinuos dies diligenter examinētur, & demum sabbato, qui probati sunt, Episcopo præsententur: Qui ta-

^h d. can. quando episcopus. dist. 24.

men

men secundum diuersitatem ordinum, temporis quoque serua bit diuersitatem: non enim omnes ordines quibuslibet tēporibus conferri possunt: nam Dominicis & alijs festiuis diebus vnum, aut duos ad minores licebit promouere, sed ad subdiaconatum, nisi in quatuor temporibus, & vna & altera statuta die, nulli Episcoporum, præterquam Romano Pontifici, licet aliquos ordinare, nec alicuius loci cōtraria est admittenda cōsuetudo. Quòd si fortè secus factum fuerit, ordinans quidem potestate priuandus est ordinandi: & ordinatus cum charactere minimè dubitetur recepisse, pœnitentia præuia in susceptis ordinibus ministrare sustinendus erit.

Nec uno, nec duobus diebus continuato ieiunio duo sacri ordines conferri possunt. h. d.

a cap. literas. *ext. de tēp. ordi.* Sed nec vno die, nec duobus cōtinuato ieiunio ad duos quis potest sacros ordines promoueri, arbitrariè ordinati suspensionis imminente pœna.

Minores ordines omnes simul conferri possunt. h. d.

e cap. de co. *ext. de tēp. ordi.* Diuersum statuitur de minoribus, qui omnes vel vnica die conferri possunt.

f can. 1. dist. 52. *cap. uni. de cleri.* Cum promotus per saltum, potest, prætermisso ordine repetito, dispensari. h. d.

per sal. prom. Per saltum verò si promotus fuerit quis, solenniter ordine prætermisso repetito, ex miseri

cordia ministrare permittendus erit.

Promotus ad sacros ordines furtiue contra prohibitionem prælati, non potest fieri sacerdos, nisi prius fuerit monasterium ingressus: secus, si non contra prohibitionem, quia tunc potest Episcopus pro arbitrio dispensare: & qui non ordinatus se miscuit diuinis, nunquam poterit ordinari. h. d.

Quòd si furtiue ad sacros ordines quis irrepsit, dispiciendum erit, an prælati sub anathemate præcesserit interminatio: tunc enim nulla ratione ad sacerdotalem poterit ordinem promoueri, nisi regulari habitu suscepto laudabilem aliquandiu duxerit vitam: quo casu secum misericorditer dispensari poterit: alioquin nulla præcedente inhibitione, condigna satisfactione imposita, pro suo arbitrio cum illo poterit Episcopus dispensare. Quòd si is, qui nullum adhuc penitus attigit ordinem, diuinum aliquod officium exercuerit, & ab Ecclesia erit abijciendus, & nunquam ordinandus.

Qui nondum baptizatus ordinatus est, debet baptizari & rursus ordinari. h. d.

De eo qui non baptizatus ordinem suscepit, valde dubitatum est: de quo post multam tandem discussionem obtentum & constitutum fuit, vt baptizetur, atque iterum ordinetur: & merito cum enim baptismus omnium sacramentorum ianua sit

cap. 1. & seq. ext. de eo qui sur. ordi. susce.

cap. 1. & seq. ext. de cleri. non ordi. min. str.

cap. 1. ext. de presbyt. non bapti.

gloss. 2. d. cap. 1.

& fundamentum, superædificari non potuit, vbi fundamentū defuit.

Sacros ordines tantūm Episcopus confert, minores interdum & alij, & Episcopus qui loco, non dignitati renunciauit, sacros ordines conferre potest, secus, si etiam dignitati, quia tunc solūm minores confert. h. d.

Illud postremò omittendum non est, quòd inter minores & sacros ordines illa est differentia: quia maiores ab Episcopis, minores verò etiā ab alijs quandoque conferuntur. Vnde de eo quæsitum est^a, qui Episcopatui renunciaisset, an & quales ordines cōferre posset? in qua spe cie obtinuit distinctio, vt si quidem loco tantūm quis renunciaisset, eos quos ante renunciationem poterat, rogatus conferre possit. Quòd si non solūm loco, verūm etiam dignitati renūciauit, minores tantūm quis ab eo recipere, & in illis deferuire, & ad maiores, si reperiatur idoneus, poterit promoueri. Sane si ab eodem sacros ordines scienter quis receperit, quia indignum se fecit, officij non habebit executionem: vbi autem non sciēter (nisi crassa & supina fuerit ignorantia) discretus Pōtēstas dispensare poterit.

QUI PROMOVERI non possunt,

TITVLVS XXV.

Ponit quatuor causas siue respectus, ob quos prohibentur homines ordinari. h. d.

Quoniam verò præcaueri debet, quod vel infirmari, vel vituperari potest: sciendū est, quosdam esse qui non sunt ad Ecclesiasticos ordines admittendi, quod fieri contingit quatuor ex causis: aut enim quis promoueri impeditur ratione subiectionis, aut ratione delicti iā patrati, aut suspicione futuri lapsus, aut ob corporis læsionem.

Seruus & libertus non possunt ordinari, & seruus ordinatus sciente domino fit ex hoc liber & ingenuus. h. d.

Ratione subiectionis^b promoueri impediuntur serui: eos enim, nisi à dominis libertatem cōsecuti fuerint, nullo debet ordine Episcopus insignire: liber enim esse debet, qui diuinæ aggregandus est militiæ. Quapropter nō solūm serui, sed nec, qui retēto obsequio, manumissi sunt, cū adhuc seruitutem quandā seruire videantur, sunt ad clericatus ordinem promouendi. Quod si contrā factum fuerit, tam ordinantis, quàm eius qui sacro præcinctus est cingulo, Canonicis pœnis coercenda est audacia. Si tamen seruus, sciente Domino, fuerit ordinatus, ex hoc liber erit & ingenuus.

Manumissus ab Ecclesia, ut eidem seruiat in diuinis, non potest se transferre ad aliam Ecclesiam: secus, si simpliciter fuerit manumissus. hoc dicit.

Quòd si^c quis Ecclesiæ serui conditione obnoxius, ab eadem

^a cap. 1. ext. de ordi. ab episcopo.

^b cap. 1. & seq. extr. de seruis nō ordi.

^c cap. eod. lib. tit. ext. de ser. nō ordi.